

**IX WOJEWÓDZKI KONKURS Z JĘZYKA POLSKIEGO
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO**

ETAP I – SZKOLNY

**7 listopada 2025 r.
godz. 10.00**

Kod pracy ucznia

Suma punktów

Czas pracy: **120 minut**

Liczba punktów możliwych do uzyskania: **90**

Instrukcja dla ucznia/uczennicy

1. W wyznaczonym miejscu arkusza z zadaniami konkursowymi wpisz swój kod.
2. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych stronach wydrukowane są 22 zadania.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś Komisji Konkursowej.
4. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
5. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem/piórem z czarnym lub niebieskim tuszem/atramentem.
6. Nie używaj korektora.
7. Rozwiązania zadań zamkniętych zaznacz w arkuszu z zadaniami konkursowymi. W zadaniach zamkniętych poprawna jest jedna lub więcej niż jedna odpowiedź. Wybierz tę odpowiedź lub odpowiedzi i właściwą literę/właściwe litery zaznacz w kółku, np.:
8. Jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie przekreśl krzyżykiem, np.: znacz kółkiem inną wybraną odpowiedź, np.:
9. Rozwiązania zadań otwartych napisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu z zadaniami konkursowymi. Ewentualne pomyłki przekreślaj jedną linią.
10. Przy rozwiązywaniu zadań możesz korzystać z brudnopisu. Brudnopis nie podlega sprawdzaniu.

Powodzenia!

Przeczytaj uważnie tekst I, a następnie wykonaj zadania 1–13.

TEKST I

jaskinia Raj/*Jaskinia Raj. Nazwa słynnej jaskini koło Kielc to *Raj*. Samodzielnie *Raj* pojawia się sporadycznie, częściej występuje z związku z rzeczownikiem *jaskinia*. Poprawnie należy napisać: *jaskinia Raj*, gdyż pierwszy człon w grupie apozycyjnej to nazwa gatunkowa: *Kości niedźwiedzia i lwa jaskiniowego, mamuta oraz fragmenty poroży reniferów to znaleziska, które archeolodzy odkryli w jaskini Raj* (I). Powszechnie w mediach, w przewodnikach turystycznych, na tablicach informacyjnych pojawia się jednak błędny zapis **Jaskinia Raj: Do Jaskini Raj najłatwiej dotrzeć z Kielc, kierując się na drogę wojewódzką 762* (I). To wpływa na rozchwianie zwyczaju i liczne wahania użytkowników polszczyzny, także dziennikarzy piszących o *Raju*. Czasem jeszcze drugi człon ujmowany bywa zbędnie w cudzysłów: *Do jaskini „Raj” wrócili archeolodzy* (I). Nie jest to rażący błąd.

Człon *jaskinia* można napisać od wielkiej litery tylko wtedy, gdy stanowi on człon nazwy własnej. Istnieją dwie takie grupy. Pierwszą tworzą nazwy jaskiń z przymiotnikiem w funkcji przydawki: *Jaskinia Wielka Śnieżna, Jaskinia Czarna, Jaskinia Wierchowska Górna, Jaskinia Nietoperzowa*. W drugiej grupie człon określający stanowi imię własne w dopełniaczu: *Jaskinia Łokietka*.

Źródło: P. Zbróg, *Dyskusyjne zagadnienia współczesnej polszczyzny. Z problemów użytkowników języka polskiego*, Kraków 2024.

Zadanie 1. (0–1 p.)

Zaznacz niepoprawne stwierdzenie lub stwierdzenia.

- A. Tekst I należy do jednego z trzech gatunków literackich.
- B. Tekst I ma cechy porady językowej.
- C. W tekście I nie ma uwag ortograficznych.
- D. Tekst I zawiera głównie informacje polonistyczne.

Zadanie 2. (0–1 p.)

Zaznacz poprawne dokończenie lub dokończenia zdania.

W tekście I:

- A. nie znajdują się wyłącznie cytaty z przykładami poprawnego użycia omawianego wyrażenia.
- B. pojawiają się informacje o wyrażeniu, które nie sprawia kłopotów poprawnościowych.
- C. można znaleźć wskazówki odnoszące się do poprawności językowej.
- D. nie występują przykłady błędów językowych.

Zadanie 3. (0–8 p.)

Oceń poprawność podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, F – jeśli jest fałszywe.

A.	Zapis <i>Jaskinia Raj</i> nie będzie poprawny na początku zdania.	P	F
B.	W zdaniu: „Wycieczka odwiedziła Jaskinię Raj” nie ma błędu ortograficznego.	P	F
C.	Wyraz <i>jaskinia</i> w nazwach jaskiń pisze się zawsze małą literą.	P	F
D.	Wyrażenie <i>jaskinia Raj</i> nie jest nazwą własną.	P	F
E.	Najlepiej jest pisać: <i>jaskinia „Raj”</i> .	P	F
F.	Nazwa własna to <i>Jaskinia Czarna</i> .	P	F
G.	Składnikami opisanych nazw jaskiń są wyłącznie okoliczniki.	P	F
H.	Błędna forma zapisu nazwy podkieleckiego Raju w zasadzie się nie pojawia.	P	F

Zadanie 4. (0–4 p.)

Wykonaj poniższe zadania.

A. Oceń poprawność zapisu nazwy: *Jaskinia Mrożna*. Uzasadnij swoją ocenę. (0–2 p.)

.....

.....

.....

.....

B. Oceń poprawność zapisu nazwy: *jaskinia Sawickiego*. Uzasadnij swoją ocenę. (0–2 p.)

.....

.....

.....

.....

Zadanie 5. (0–5 p.)

Wypisz z tekstu I

- A. wyraz odmieniający się przez przypadki, liczby i rodzaje: (0–1 p.)
B. wyraz odmieniający się przez osoby: (0–1 p.)
C. wyraz nieodmienny, samodzielny w zdaniu: (0–1 p.)
D. wyraz odmieniający się przez przypadki i liczby: (0–1 p.)
E. wyraz nieodmienny, niesamodzielny w zdaniu: (0–1 p.)

Zadanie 6. (0–4 p.)

Odszukaj błędne formy wyrazów w podanych wypowiedzeniach. Zapisz zdania poprawnie. Jeżeli uważasz, że zdanie nie wymaga zmiany, wstaw sformułowanie: „Zapis poprawny”.

- A. Nazwę jaskini należy napisać w cudzysłowie.

..... (0–1 p.)

- B. W Jaskini Mroźna było chłodno.

..... (0–1 p.)

- C. Do jaskini Raju nie było biletów

..... (0–1 p.)

- D. Cudzysłówów nie należy tu używać.

..... (0–1 p.)

Zadanie 7. (0–1 p.)

Zaznacz poprawne dokończenie lub dokończenia zdania.

W tekście I

- A. znajdują się tylko zdania oznajmujące.
B. występują głównie zdania oznajmujące.
C. można znaleźć równoważniki zdań.
D. nie występują zdania rozkazujące.

Zadanie 8. (0–4 p.)

W podanym wypowiedzeniu nazwij części zdania: „Samodzielnie Raj pojawia się sporadycznie”.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 9. (0–1 p.)

Zaznacz niepoprawne dokończenie lub dokończenia zdania.

Tekst I:

- A. pochodzi ze słownika ortograficznego.
- B. mógłby zostać opublikowany w książce z poradami językowymi.
- C. zamieszczono w przewodniku turystycznym.
- D. ma charakter popularnonaukowy.

Zadanie 10. (0–4 p.)

W trzyzdaniowej wypowiedzi podaj dwa argumenty przekonujące do przeczytania tekstu I.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0–3 p.)

Uzasadnij pisownię zaznaczonych liter poprzez podanie innego wyrazu.

- A. rażący –
B. waha~~n~~ia –
C. wojewó~~d~~zką –

Zadanie 12. (0–1 p.)

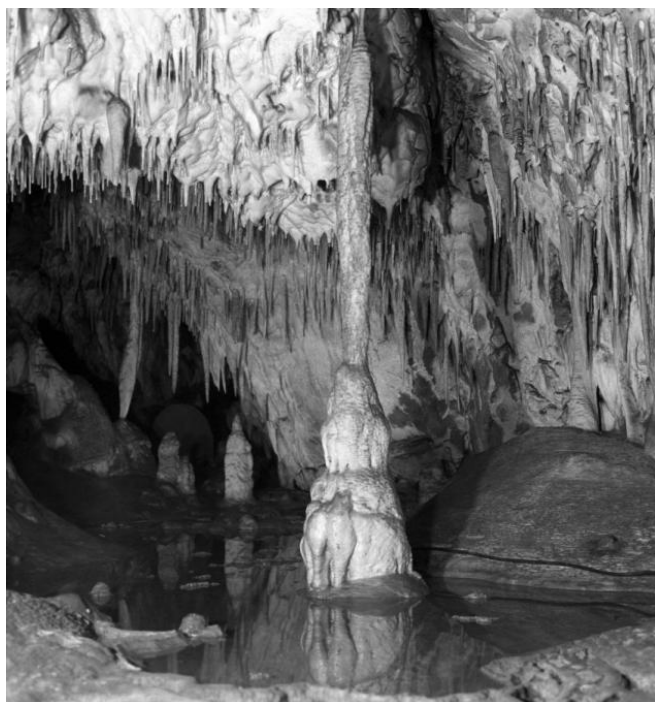
Zaznacz poprawne dokończenie lub dokończenia zdania.

Sformułowanie „znaleźć się we wrogim środowisku” metaforycznie oznacza związek frazeologiczny / oznaczają związki frazeologiczne

- A. „znaleźć się w jaskini lwa”
B. „znaleźć się w paszczy lwa”
C. „znaleźć się w paszczy psa”
D. „znaleźć się w jaskini żmii”

Zadanie 13. (0–4 p.)

Opisz maksymalnie w trzech zdaniach przedstawiony na zdjęciu fragment jaskini Raj tak, aby tekst stanowił dokończenie podanego fragmentu opowieści o jej odkryciu przez młodych geologów w 1964 r.

Jaskinia Raj. 1976 r. Fot. PAP/L. Wawrynkiewicz
(fragment)

Po wejściu do jaskini ja i koledzy oniemieliśmy z zachwytu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Przeczytaj tekst II, a następnie wykonaj zadania 14–19.

Tekst II

[...] W końcu wydawało mu się, że dotarł w bezpieczne miejsce. Rozglądał się po plaży i zobaczył w skałach grotę, z której wydobywał się długi słup dymu.

– W tej grocie – powiedział sam do siebie – musi być ogień. Tym lepiej dla mnie! Pójdę osuszyć się i ogrzać, a potem... a potem, co będzie, to będzie! Zbliżył się do skały, lecz gdy już miał się na nią wspiąć, poczuł, że coś wynosi go wysoko w górę.

Próbował uciekać, lecz było już za późno, ponieważ zamknięty był w ogromnej sieci pośród wielu ryb różnego kształtu i wielkości, które machały ogonami i otwierały pyszczki. W tym samym czasie spostrzegł wychodzącego z groty rybaka, który był tak brzydki, że przypominał jakiegoś morskiego potwora. Zamiast włosów miał na głowie gęstwinę zielonej trawy, zielone było też jego ciało, zielone oczy, zielona długa, sięgająca ziemi broda. Człowiek ten przypominał pajacowi wielkiego jaszczura chodzącego na tylnych łapach. Kiedy rybak wyciągnął z morza sieć, krzyknął z zadowoleniem:

– Och, jakież to wielkie szczęście! Dziś w końcu zjem porządny obiad.

– Na szczęście nie jestem rybą!

Zadanie 14. (0–1 p.)

Zaznacz poprawne dokończenie lub dokończenia zdania.

Przeczytany tekst II nie jest fragmentem

- A. bajki
- B. utworu włoskiej autorki
- C. noweli
- D. tekstu dramatu

Zadanie 15. (0–4 p.)

Uzupełnij tabelkę informacjami związanymi z tekstem II.

Imię i nazwisko autora utworu	Tytuł utworu	Rodzaj literacki	Gatunek literacki

Zadanie 16. (0–2 p.)

Wypisz z tekstu II wyrazy spełniające następujące warunki.

A. Wyraz o podobnym znaczeniu do rzeczownika „jaskinia”:

..... (0–1 p.)

B. Rzeczownik w związku z niesamodzielnym wyrazem w zdaniu:

..... (0–1 p.)

Zadanie 17. (0–2 p.)

Z ostatnich dwóch wypowiedzi bohaterów z tekstu II wypisz równoważnik zdania.

..... (0–1 p.)

Zamień równoważnik na zdanie.

.....

..... (0–1 p.)

Zadanie 18. (0–1 p.)

Zaznacz niepoprawne dokończenie lub dokończenia zdania.

W tekście II

A. nie występuje monolog

B. nie ma zdarzeń nieprawdopodobnych

C. pojawia się narrator pierwszoosobowy

D. podmiot liryczny opowiada o przygodach bohaterów

Zadanie 19. (0–4 p.)

Dopisz zakończenie tekstu II w trzech–czterech zdaniach. Zachowaj cechy gatunkowe oraz konwencję. Swój tekst zakończ słowami: „I tak udało mu się wydostać z jaskini lwa”.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 20. (0–4 p.)

Uzupełnij tabelkę według wskazówek z nagłówków.

	Cytat	Autor dzieła	Tytuł dzieła	Rodzaj literacki
A.	„Ona ma wianek na głowie... Czy to kwiaty? czy sitowie?”			
B.	„Jest już twoją – daję słowo – Chcesz, przysięgnę – masz już żonę”			
C.	„Zmarłam z dziećciem na drodze. Nie znałeś litości, panie!”			
D.	„Rozejrzałem się. I zobaczyłem zupełnie niezwykłego człowieka, który przyglądał mi się z powagą.”			

Zadanie 21. (0–6 p.)

Nazwij po dwa środki poetyckie występujące w kolejnych cytatach.

- A. „To każdy kwiatek powie wiersze Zosi” (0–1 p.)
- B. „Sypie się i skacze dżdżu wodnisty puszek” (0–1 p.)
- C. „w sercu małego chłopca świeci iskierka miłości” (0–1 p.)
- D. „niebo klęczy u brzoźowych okien” (0–1 p.)
- E. „a nad nami świece gwiazd zapalone” (0–1 p.)
- F. „Parsknął śmiechem cały sad” (0–1 p.)

Zadanie 22. (0–25 p.)

Przeczytaj uważnie polecenie i napisz rozprawkę. Nie wykraczaj poza określoną liczbę przykładów i argumentów (dodatkowe argumenty i przykłady nie będą punktowane). Twoja praca powinna zmieścić się w wyznaczonym miejscu.

Rozwiń w formie rozprawki myśl: „Człowiek łatwo może znaleźć się w jaskini lwa”. Podane słowa (nie muszą być przytoczone dosłownie) uczyni tezą swojej wypowiedzi. W pracy podaj dwa argumenty oraz nawiąż do jednego utworu literackiego, w którym takiej sytuacji doświadczył jego bohater lub bohaterka.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BRUDNOPIS
(Nie podlega sprawdzaniu)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

